

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів, зібраних
у січні 2022 року

**СІЧЕНЬ
2022 РОКУ**

Перейти [о посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями
КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА.....	4
Заборона тортур.....	4
Політично умотивоване кримінальне переслідування	4
«Справа кримських мусульман».....	4
Справа Нарімана Джеляла.....	5
«Справа українських диверсантів»	5
Переслідування за звинуваченням у участі.....	6
у батальйоні ім. Н. Челебіджіхана	
Переслідування Свідків Єгови	6
Умови утримання в місцях несвободи	6
Свобода зібрань та об'єднань	7
ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	8
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	8
Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території,.....	8
до збройних сил держави-окупанта	

---

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем дотримання прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ЗАБОРОНА ТОРТУР

19 січня після короткотермінового побачення з батьком — незаконно засудженим з політичних мотивів українським активістом Олегом Приходьком — у СІЗО «Володимирський централ» (Москва) його донька повідомила про те, що під час етапу

з Ростова-на-Дону до Володимира у 7-й колонії його кували струмом й обливали водою, тримали зі скрученими за спиною руками в кайданках¹. Приходько пояснив доньці, що тортури застосовувалися до нього через його українську позицію.

ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець січня **116 осіб** перебувають у місцях позбавлення волі у рамках політично мотивованого й/або релігійного кримінального переслідування. Ще 4 особи, позбавлення свободи яких може бути пов'язане з політичними мотивами, перебувають під вартою. Повний список опубліковано на сайті КППГ². Ще **9 осіб** перебувають під домашнім арештом.

пертизи розмов обвинувачених мусульман. Докази, надані стороною захисту, зазвичай судді не беруть до розгляду.

У січні загальна кількість мешканців Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», склала **79 осіб**. Ще **5 осіб** обмежені в пересуванні: **3** перебувають під наглядом й не в змозі залишити окуповану територію, **2** — під домашнім арештом.

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій³ або в пропаганді діяльності організацій, які в РФ визнані терористичними чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України. Справи розглядаються з порушенням права на справедливий суд, основними доказами для суду є свідчення анонімних свідків (багато хто з них — співробітники ФСБ РФ), досудові показання свідків, котрі у подальшому в суді заявляють, що такі свідчення дали під тиском, і лінгвістичні ек-

12 січня Південний окружний військовий суд (ПОВС) у Ростові-на-Дону (РФ) продовжив до 20 квітня 2022 року домашній арешт **Олександрю Сізікову** й тримання під вартою **Аліму Суф'янову** й **Сейрану Хайретдінову**. Рішення ухвалив суддя Олексій Магомадов за клопотанням прокурора Владислава Кузнецова⁴.

17 січня суддя ПОВС Станіслав Жидков за клопотанням прокурора Ігоря Надолінського продовжив **Емілю Зіядінову** термін тримання під вартою до 5 травня 2022 року⁵.

¹ Крим.Реалії. «Його вбивають у колонії»: донька кримського політв'язня Приходька заявила про катування батька в Росії <https://ru.krymr.com/a/news-ego-tiho-ubivayut-putki-prihodko-koloniya/31661439.html>

² <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2022/02/prisoners-01-2022.pdf>

³ У більшості випадків ця організація — «Хізб ут-Тахрір».

⁴ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1577390699295047>

⁵ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1580456175655166>

17 січня суддя ПОВС Олексей Магомадов продовжив **Яшару Шихаметову** термін тримання під вартою до 26 квітня 2022 року⁶.

19 січня суддя ПОВС Роман Сапрунов за клопотанням прокурора Сергія Ареф'єва продовжив **Тимуру Ялкабову** й **Ленуру Сейдаметову** термін тримання під вартою до 26 квітня 2022 року⁷.

20 січня суддя Апеляційного військового суду в м. Власиха (РФ) Олександр Дарницін залишив чинним рішення про тримання під вартою **Тофіка Абдулгазієва, Владлена Абдулкадірова, Іззета Абдуллаєва, Меджита Абдурахманова** й **Біляла Аділова** до 19 березня 2022 року⁸.

20 січня суддя Апеляційного військового суду в м. Власиха Анатолій Солін залишив чинним рішення про тримання під вартою **Сервета Газієва, Джемлія Гафарова, Аліма Карімова, Сейрана Муртази та Ерфана Османова** до 19 березня 2022 року⁹.

27 січня суддя Апеляційного військового суду в м. Власиха Олег Єгоров залишив чинним рішення про тримання під вартою **Енвера Аметова, Османа Аріфмететова, Яшара Муєдінова, Руслана Сулейманова** й **Рустема Шейхалієва** до 20 березня 2022 року¹⁰.

27 січня суддя Апеляційного військового суду в м. Власиха Олег Єгоров залишив чинним рішення про тримання під вартою **Рустема Сейтмететова, Османа Сейтумерова** й **Сейтумера Сейтумерова** до 22 листопада 2021 року¹¹. На момент розгляду апеляції щодо них вже було ухвалено вирок, і минуло понад 2 місяці після оскаржуваного терміну тримання під вартою.

Затягування строків розгляду апеляційної скарги призвело до фактичної неможливості оскаржити рішення про тримання під вартою, внаслідок чого розгляд мав формальний характер.

СПРАВА НАРІМАНА ДЖЕЛЯЛА

Справу щодо заступника голови Меджлісу кримськотатарського народу Нарімана Джеліяла (Джеліялов згідно паспорту), Асана й Азіза Ахтемових було відкрито за звинуваченням у пошкодженні газопроводу за ст. 281 КК РФ (*Диверсія*). У справі зафіксовано такі незаконні методи слідства, як фактичне викрадення співробітниками ФСБ й утримання затриманих у невідомому місці з метою застосування насильства, застосування тортур, використання у справі прихованих свідків і фальсифікація доказів. Наріман Джеліял публічно висловлював свою громадянську й політичну позиції, відкрито взяв участь у Саміті Кримської платформи 23 серпня 2021 р. На кінець січня в межах цієї справи позбавлено свободи **3** осіб.

25 січня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Анатолій Осоченко залишив чинним рішення про тримання під вартою **Асана Ахтемова, Азіза Ахтемова** й **Нарімана Джеліяла** до 23 лютого¹².

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець січня в ув'язненні перебувають **16** осіб, котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «в підготовці диверсій, зберіганні зброї та шпигунстві».

⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1580643605636423>

⁷ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1581709208863196>

⁸ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 20.01.2022. Справа 55-1/2022(55-362/2021); https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=20.01.2022

⁹ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 20.01.2022. Справа 55К-33/2022 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=20.01.2022

¹⁰ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 27.01.2022. Справа 55К-44/2022 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=27.01.2022

¹¹ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 27.01.2022. Справа 55К-45/2022 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=27.01.2022

¹² КПГ / «Справа Джеліяла й братів Ахтемових»: судові засідання по суті справи розпочнуться через два тижні <https://crimeahrg.org/uk/sprava-dzhelyala-i-brativ-ahtemovih-sudovi-zasidannya-po-suti-spravi-rozpochnutsya-cherez-dva-tizhni/>

У цих справах зафіксовано незаконні методи ведення слідства й застосування тортур для отримання показань зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ постановочних відео «зізнань».

14 січня суддя «ВС РК» Алла Овчинникова залишила чинним рішення про тримання під вартою **Владислава Єсипенка** до 18 березня 2022 року¹³.

21 січня «Сімферопольський районний суд» переніс засідання у справі журналіста на 15 лютого, оскільки під час засідання з'ясувалося, що «суд» не має підсумкового висновку військово-слідчого комітету за фактом здійснення психологічного й фізичного тиску на Єсипенка (*застосування тортур*). Через це «обвинувач» заявила клопотання про витребування висновку й матеріалів перевірки військово-слідчого комітету.¹⁴

25 січня суддя 3-го апеляційного суду загальної юрисдикції м. Сочі (РФ) Олена Капоріна залишила чинним вирок (*12 років позбавлення свободи у колонії суворого режиму*) **Костянтину Ширінгу** за ст. 276 (*Шпигунство*)¹⁵.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМ. Н. ЧЕЛЕБІДЖИХАНА

На кінець січня за звинуваченням в участі у батальйоні ім. Н. Челебіджихана позбавлено свободи **6 осіб**. Офіційною причиною переслідування обвинувачених у Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ (*Участь у незаконному збройному формуванні, яке діє в цілях, що суперечать інтересам Російської Федерації*) є те, що вони не з'явилися добровільно у силові структури РФ і не заявили про свою участь

у «Кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана». Заявленим слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ, що метою створення батальйону була деокупація Криму.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ СВІДКІВ ЄГОВИ

На кінець січня року в межах переслідування «Свідків Єгови» у Криму позбавили свободи **5 осіб**. Ще **9** обмежені у переміщенні: **7** — під домашнім арештом, **2** — під підпискою про невіїзд.

13 січня суддя «Севастопольського міського суду» Данило Землюков залишив чинним вирок (*6 років позбавлення свободи у колонії загального режиму*) **Ігорю Шмідту**¹⁶.

УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

14 січня фігурант «справи кримських мусульман» **Джеміль Гафаров** повідомив адвокату Р. Яхіну про те, що адміністрація СІЗО-5 Ростова-на-Дону відмовляє йому у наданні медичної допомоги, попри постійні заяви про погіршення стану його здоров'я.

18 січня під час побачення з донькою в СІЗО «Володимирський централ» (Москва) **Олег Приходько** повідомив про те, що під час етапу його катували¹⁷. Крім того, активіст розповів, що йому не дають жодних ліків, унаслідок чого у нього стали набрякати ноги.

¹³ Крим.Реалії / Суд у Криму залишив до 18 березня у СІЗО фрлансера Крим.Реалії Владислава Єсипенка <https://ru.krymr.com/a/news-sud-v-krymu-esipenko/31654503.html>

¹⁴ <https://crimeahrg.org/ru/sud-otlozhit-preniya-v-dele-vladislava-esipenko-i-otkazal-v-doprosee-sledovatelya-fsb/>

¹⁵ 3-й апеляційний суд загальної юрисдикції. Справа 55-15/2022 (55-767/2021;) https://zap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sr_v_num=1&H_date=25.01.2022

¹⁶ КПГ / Апеляція залишила чинним вирок Свідку Єгови Шмідту <https://crimeahrg.org/uk/apelyacziya-zalishila-v-sili-virok-svidku-%d1%94govi-shmidt/>

¹⁷ Крим.Реалії. «Його вбивають у колонії»: донька кримського політв'язня Приходька заявила про катування батька в Росії <https://ru.krymr.com/a/news-ego-tiho-ubivayut-putki-prihodko-koloniya/31661439.html>

СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

У січні з адміністративних проваджень щодо учасників мирних зборів, які проводили кримські татари з 4 вересня до листопада 2021 року, ухвалено:

- 4 постанови про призначення штрафу, сума кожного штрафу — 10 000 рублів. Рішення ухвалювали «судді» Юрій Гулевич та Анатолій Можелянський;
- «суди» апеляційної інстанції затвердили 30 постанов про призначення покарання. Рішення ухвалювали такі «судді»: 10 рішень — Любов Дяченко, 7 — Оксана Шидакова, 7 — Володимир Агін, 4 — Сергій Яковлев, 2 — Катерина Тимошенко.

12 січня суддя «Алуштинського міського суду» Ірина Ксьондз оштрафувала на 5 000 рублів активістку Комуністичної партії РФ **Вікторію Вовк** за проведення пікету 20 вересня 2021 року в Алушті поблизу будівлі прокуратури.

13 січня суддя «Ленінського районного суду Севастополя» оштрафував на 10 000 рублів **Андрія Волошина** за проведення пікету проти запровадження QR-кодів вакцинації.

3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРІ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ-ОКУПАНТА

У січні КПГ зафіксувала **5** нових вироків, ухвалених за ст. 328 КК РФ (*Ухилення від служби в Збройних силах РФ*). На кінець січня КПГ зафіксувала за весь період окупації **281** кримінальну справу за ухилення від служби в ЗС РФ (кількість справ не змінилась, оскільки нових справ у січні не було зафіксовано), передану на розгляд до «судів» Криму. За **274** з них вже винесено вирoki, **4** перебувають на стадії розгляду, ще **3** провадження призупинено.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи;

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи.